

”נקודה טובה” – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 33 - שנת תשפ”א גיליון ”בהעלותך” – יח’ סיון תשפ”א, 29 למאי 2021)

לע”נ אמו”ר ר’ יוסף-חיים ב”ר יעקב רוט ז”ל

ב”ה

”נקודה טובה” לפרשת ”בהעלותך” – סיפורה של מידת הענווה

מיום שמת רבי יהודה הנשיא (נשיא הסנהדרין ועורך המשנה, נפטר בגיל 219 לספירה, בציפורי), **בטלה הענווה מן העולם**, אומרת המשנה. והנה, בשעה שלמדו את המשנה הזאת בבית המדרש, קם האמורא רב יוסף (מחכמי הגמרא) ואמר: אל תאמרו שבטלה הענווה מן העולם, שהרי אני קיים! (על פי סוטה מט, ע”ב).

הכרזה זו, היא בבחינת אוקסימורון (’ניב ניגודים’ הסותר את עצמו). כי הרי ההכרזה ה”מוחצנת” הזאת על הענווה, היא עצמה בבחינת גאווה ויוהרה ... וקשה הדבר.

בפרשת השבוע – פרשת בהעלותך, מעידה התורה כי: **”וְהָאִישׁ מִנְּשָׁה עֲנִיו מְאֹד מְפַל הָאָדָם אֶשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה”** (במדבר יב, ג).

מהי מידת הענווה? כיצד היא באה לידי ביטוי בחיי המעשה? ומה חשיבותה של מידת הענווה בחיינו ובתפקידו של משה רבנו.

הבה נחזור לסיפור בו פתחנו.

כאשר נשמעה ההכרזה שבטלה הענווה מן העולם, הכרזה שמשמעותה שאין עוד ממי ללמוד דוגמה אישית ענווה מהי, קם האמורא רב יוסף - עיוור ובעל ייסורים גדול, שחלה ושכח את תלמודו, אדם שהיה ברור לכולם שאינו בעל גאווה ואין לו במה להתגאות והכריז, עדיין יש לכם ממי ללמוד ענווה... ממני (רבי יעקב מליסא, בספרו נחלת יעקב, דברים ח’).

רב יוסף לא התגאה ביכולותיו ולא שיבח את עצמו. הוא חשש שמידת הענווה תאבד מן העולם ולכן, לשם שמים, הוא הכריז הכרזה שאמנם יש בה הכרת ערך עצמית, אך אין בה גאווה והתנשאות.

מידת הענווה, פירושה להכיר בערך האמיתי של עצמך. לא יותר מדי ולא פחות מדי. אולם, כאשר האדם הופך את ערכו העצמי לקרדום לחפור בו ומשתבח בו בעיני עצמו ובעיני הבריות ומחזיק טובה לעצמו, או אז הוא עלול להפוך לבעל גאווה, גס לב. ואכן, זה לא קרה אצל רב יוסף.

בהנגדה למידת הענווה, אנו מוצאים את הגאווה - בעל גבהות הלב. את האדם שבטוח שהצלחתו בכל תחומי החיים באה לו בזכות כשרונותיו המופלאים. לאדם שכזה אומרת התורה: **”וְיָרֵם לְבָבְךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת ה’ אֱלֹהֶיךָ... וְאָמַרְתָּ בְּלִבְּךָ כִּי אֵין עֲשָׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה”** (דברים ח, יד - יז).

גאווה העלולה להביא את האדם לידי שיכחת הבורא וטובתו, ח”ו. ועל כן אמר שלמה המלך: **”תוֹעֵבֶת ה’ כָּל גְּבוּה לֵב”** (משלי טז, ה).

מכאן למדנו, שלא יתגאה האדם במה שחננו הבורא הן בממון הן ביופי הן בחכמה, אלא יש לו להיות עניו מאד לפני אלוקים ואדם ואנשים ולהודות לבוראו על כל הטוב שחננו (אנציקלופדיה תלמודית, ערך גאווה, על פי הסמ”ג ועוד).

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

הבה נחזור למשה רבנו - העניו "מפל האדם".

משה רבנו לא החזיק טובה לעצמו למרות מדרגותיו הרוחניות ולמרות הקשר היחודי הישיר שלו עם הקב"ה (אדון הנביאים). וגם כאשר ה"אופוזיציונרים" (דתן ואבירם ועוד...) פוגעים בו שוב ושוב, הוא סולח ומוחל ואינו מחפש נקמה.

מידת הענווה של משה רבנו באה לידי ביטוי חשוב בתפקידו כמוסר התורה מן הקב"ה לעם ישראל. משה רבנו היה בבחינת שליח להעברה וצינור בלבד. צינור שאינו מוסיף משלו כלום. ובזכות מידת הענווה שבו, הוא ידע לשים בצד את שכלו, מחשבתו ודעותיו האישיות ולהעביר לעם ישראל את דבר ה' באופן נקי וטהור, ללא כל תוספת פרטית.

כך, בעיסוקנו בין גאווה לענווה, למדנו מה חשיבותה של מידת הענווה במהלך מסירת התורה לעם ישראל.

ואסיים בסיפור.

עם שוך הקרבות הקשים של מלחמת יום כיפור, נקראו מפקדי השדה אל ועדת הצליישים כדי להמליץ על חיילים ומפקדים שתיפקודם במלחמה, מצדיק ומזכה אותם ציון לשבח.

שניים ממפקדיו של אחד מגדודי השריון שנלחם בקרבות הקשים בחזית הדרום במשך כל המלחמה, טענו, שלאף אחד מן הלוחמים והמפקדים בגדוד שלהם לא מגיע צלי"ש, למרות מלחמתם הרצופה האמיצה והקשה. כולם עשו בדיוק את מה שהיה מצופה מהם. זה היה תפקידם, טענו המפקדים. ועדת הצליישים התקשתה מאד לקבל את הגישה הזאת, אך אלה עמדו על שלהם וכך אכן היה.

בבסיס הגישה הזאת עומדת מידת הענווה. אין ספק שהמפקדים ידעו בדיוק מהי גבורת הלוחמים שלהם, אך הם סירבו להשתבח בכך.

אין ספק שזה שיעור מאלף בענווה.

השבוע יחול יום הזכרון ה - 39 לקרב סולטן יעקב במלחמת "שלום הגליל". קרב בו נפלו 11 מחברינו לגדוד השריון 362 ובהם גיסי, זאב רויטמן הי"ד. רעים צעירים, שלא זכו להגשים את חלומותיהם. יהיו דברים אלה לעילוי נשמתם. ואנו תפילה לשובם במהרה של חברינו הנעדרים: יהודה כץ וצביקה פלדמן.

כִּי רַעוּת שְׂפָזָאת לְעוֹלָם, לֹא תִתֶּן אֶת לִבְנוֹ לְשִׁלְחַ (חיים גורי).

ממרכת עמת life

עמת רומ

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**